

۶۲۷۱۷۷

به نام خدا

اصول کارگردانی و بازیگری

مقابل ووبین

تالیف

مجید وحیدیان

سرشناسه	:	وحیدیان، مجید، ۱۳۴۸-
عنوان و نام پدیدآور	:	اصول کارگردانی و بازیگری مقابل دوربین / تالیف مجید وحیدیان.
مشخصات نشر	:	تهران: آروین نگار، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	:	۲۳۶ ص.
شابک	:	۹۷۸-۶۲۲-۵۷۵۶-۲۹-۸
موضوع	:	سینما -- تهیه و کارگردانی
		Motion pictures -- Production and direction
		بازیگری (نمایش) -- راهنمای آموزشی
		Acting -- Study and teaching
رده بندی کنگره	:	PN۹/۱۹۹۵
رده بندی دیویی	:	۴۳۰۲۳۳/۷۹۱
شماره کتابشناسی ملی	:	۹۱۴۵۶۸۶

این اثر مشمول قانون حمایت مولفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است هرکس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه ناشر، نشر یا پخش کند مورد پیگیری قانونی خواهد گرفت.

تلفن: ۶۶۴۱۸۵۱۲

۰۹۳۹۱۲۶۱۴۱۹

مرکز پخش: میدان انقلاب، خیابان انقلاب نرسیده به ۱۲ فروردین، پلاک ۱۳۱۴، طبقه سوم واحد ۱۱

عنوان کتاب:	اصول کارگردانی و بازیگری مقابل دوربین
ناشر:	آروین نگار
تالیف:	مجید وحیدیان
مدیر فنی و ناظر چاپ:	مهرمعلی قاصدی
شمارگان:	۱۰۰ نسخه
نوبت و سال چاپ:	اول / ۱۴۰۱
قیمت:	۱۷۸۰۰۰ تومان
شابک:	۹۷۸۶۲۲۵۷۵۶۲۹۸

مرکز پخش: فروشگاه اینترنتی کتاب آرتین www.artinbook.ir

فروشگاه اینترنتی گنبد نیلگون آسمان www.gnapub.ir

تلفن: ۰۹۱۲۴۱۶۱۹۰۹

تلفن: ۶۶۴۸۱۸۷۰

پست الکترونیکی: arvinnegarpub@gmail.com

حق چاپ برای انتشارات محفوظ می‌باشد

فهرست

۵	مقدمه
۹	فصل اول:
۹	شناخت عوامل و مراحل تولید
۱۸	فصل دوم:
۱۸	فیلمنامه
۷۰	فصل سوم:
۷۰	برنامه ریزی
۸۹	فصل چهارم:
۸۹	مقابل دوربین
۱۲۶	فصل پنجم:
۱۲۶	عمق میدان
۱۵۷	فصل ششم:
۱۵۷	فیلترها
۱۶۴	فصل هفتم:
۱۶۴	دوربین دیجیتال
۱۷۶	فصل هشتم:
۱۷۶	صدا برداری
۱۸۹	فصل نهم:
۱۸۹	تدوین
۱۹۶	فصل دهم:
۱۹۶	جلوه های ویژه
۲۳۶	منابع

مقدمه

پس از سال‌ها کار و تجربه در زمینه فیلمسازی و تدریس در زمینه اصول کارگردانی و بازیگری مقابل دوربین، به دنبال فرصتی می‌گشتم تا مطالبی را که سر کلاس‌ها برای هنرجوهای عزیزم تدریس می‌کنم به گونه‌ای مکتوب نمایم تا هم در دسترس عموم و علاقمندان به هنر سینما قرارگیرد و هم هنرجوهای عزیزم کتابی را برای مطالعه در زمینه آنچه را که سر کلاس آموخته‌اند به عنوان کتاب در اختیار داشته باشند، چرا که جزوه نویسی در سر کلاس هیچ وقت نمی‌تواند کامل تر از یک کتاب مدون در باره هرآنچه تدریس شده است باشد و این مطلب مهمی است که همواره هنرجوها گله مند بوده‌اند، هرچند که روش تدریس من بصورت سمعی و بصری می‌باشد و مطالب بصورت پاورپوینت بر روی پرده نمایش داده می‌شود و حتی هنرجوهای طالب دانش مجاز هستند از تصاویر و مطالب با گوشی موبایل عکس تهیه نمایند، اما به این دلیل که مطالب به صورت سرفصل تهیه شده است باز هم لازم است تا توضیحاتی که سر کلاس مطرح می‌کنیم به صورت مکتوب تهیه و در دسترس قرار داده شود.

بیشتر عزیزانی که در این کلاسها شرکت می‌کنند علاقه مند در زمینه بازیگری مقابل دوربین می‌باشند، حال این علاقه معمولاً می‌تواند به خاطر شهرتی باشد که در این رشته نهفته است و عزیزان بر این باورند که آموختن و ادامه این دروس می‌تواند به ستاره شدن و مطرح شدن آنها در بین عموم مردم کمک کند که البته غیر از این هم نمی‌تواند باشد، اما با شروع کلاسها و پیشرفت در زمینه دانش فیلمسازی و آشنایی هرچه بیشتر در مورد سینما، بقدری باعث جذابیت این رشته شده است که گاهی اتفاق افتاده هنرجوی علاقه مند به بازیگری، رشته دیگری از فیلمسازی را انتخاب نموده و در آن به موفقیت‌های بسیاری نیز رسیده است.

به طور قطع، هنرجوهایی بوده‌اند که به نیت بازیگری وارد این کلاسها شده‌اند و در نهایت به فیلمنامه نویسی و یا تدوین و یا فیلمبرداری و صداپردازی و حتی کارگردانی علاقه مند شده‌اند و در کل بازیگری را فراموش کرده‌اند و امروزه از عوامل خوب پشت صحنه و یا کارگردان‌های موفق در زمینه فیلمسازی و سریال‌سازی هستند و آنقدر پیشرفتشان چشمگیر بوده که همیشه با دیدن کارهای این عزیزان خستگی‌ام در رفته است و به آنها افتخار کرده‌ام طوری که اگر استعدادشان را فقط در زمینه بازیگری گذاشته بودند شاید به چنین پیشرفتی نائل نمی‌آمدند.

هرچند که یک بازیگر می‌بایست از آنچه در پشت دوربین اتفاق می‌افتد مطلع باشد تا بتواند بازی صحیحی را در مقابل دوربین از خود ارائه دهد، به طور مثال بازیگر می‌بایست بداند که

کارگردان پروژه چه قابی را برای هنرنمایی وی بسته است و محدوده حرکتی اش تا چه اندازه می باشد مثلا از طرفین چقدر مسیر لدروم دارد و یا تا چه محدوده ای می تواند به دوربین نزدیک شود تا هدرم او بریده نشود و یا از فوکوس لنز خارج نشود و اصلا هر قابی چه حسی را می طلبد و حتی پس از گرفتن مسترشات یا همان شات مادر در نماهای بسته و پلانهای خرد چگونه بتواند راکورد بازی خود را حفظ نماید و در چه مواقعی به کارگردانش کات همزمان یا مچ کات به پلان سکانس دیگری بدهد و گذشته از تمام این موارد، یک بازیگر می بایست دانش هنری بسیاری در مورد فیلمسازی و ادواتی که در سر صحنه وجود دارد و حتی چارت مدیریتی یک گروه فیلمسازی داشته باشد، خیلی بد است که بازیگری سر صحنه فیلمبرداری برود و نداند که شرح وظایف هر یک از اعضای گروه چیست و چه حرف یا خواسته ای را به کدامیک از عوامل گروه بگوید و حتی بارها اتفاق افتاده که شخصی به عنوان بازیگر به گروهی اضافه شده است ولی از ساده ترین اصطلاحات فنی سینما بی اطلاع بوده است و یا حتی نام ساده ترین تجهیزات سینمایی را نمی دانسته است و این برای یک هنرمندی که قرار است روزی به عنوان یک ستاره سینمایی مطرح شود و خود را یک بازیگر و از اهالی سینما مطرح نماید بسیار ناپسند است که دانش لازم و کافی را در این زمینه نداشته باشد ما در این سلسله از دروس تلاشی می کنیم تا هر آنچه که یک بازیگر می بایست از فیلمسازی و آنچه در پشت دوربین می گذرد را بداند و در موقع لزوم دانسته هایش را ارائه نماید.

از سینما همواره به عنوان هنر هفتم نام برده شده است، یعنی ما می بایست به شش هنر قبل از آن آشنایی داشته باشیم تا بتوانیم پا به عرصه هنر سینما بگذاریم، مثلا اتفاق خوبی نمی افتد اگر بگوئیم که به طراحی و نقاشی و رنگ و حجم و نور و خلاقیت تصویری و موسیقی و داستان نویسی و فیلمنامه نویسی و تئاتر و دیگر مسائل هنری هیچ علاقه و آشنائی ای نداریم اما قرار است یک سوپرستار موفق در زمینه سینما باشیم. هرچند که این موارد نه تنها به دانش سینمایی ما کمک می کند، بلکه از ما هنرمندی می سازد که بتواند اخلاق و چهارچوبهای هنری را در عرصه سینما رثایت نماید. کمتر استاری را در دنیای سینما می شود یافت که به هنر تسلط و علاقه داشته باشد و اصطلاحا هنرمند واقعی باشد و پس از رسیدن به شهرت بد اخلاقی کرده باشد، حد اقل بنده می توانم کمتر از این موارد سراغ داشته باشم.

مطلب دیگری را که می بایست قبل از شروع تدریس به آن اشاره نمایم، اولین و مهمترین درس سینما است و آن احترام به آفیش می باشد.

آفیش در واقع ثبت نام شما به عنوان یک مسئولیت مشخص در پروژه فیلمسازی، برای زمان و مکان مشخصی می باشد. این به آن معنی است که شما می بایست در مکانی که برای حضور شما

مشخص شده است، در زمان معینی حضور داشته باشید و تاخیر یا عدم حضور شما می تواند خساراتی را به پروژه وارد نماید که به دنبال آن طبق قرارداد خرید هنری که بین شما و گروه تولید منعقد گردیده است می تواند جرائم و تبعات مختلفی را برای شما به دنبال داشته باشد.

مثلا شما صدابردار هستید و تمام گروه به همراه شما برای اجرای پروژه آفیش شده اید، اما شما تاخیر چند ساعته داشته اید، بدون حضور شما عملا کل اجرای پروژه به تاخیر افتاده است، مثلا مگر می شود فیلمی را بسازیم که صدابردار آن حضور ندارد، یا تصویر بردارش در ترا فیک سنگین صبح گاهی مانده است و گرمور آن هنوز در خواب ناز بسر میبرد؟! پس احترام به آفیش گذشته از تبعات قانونی و حقوقی آن احترام به تمام همکاران گروه و احترام به حرفه خود و احترام به خود است.

مطلب بعدی که می بایست یک هنرمند سینمایی با آن آشنا باشد شناخت عوامل ساخت فیلم و شرح وظایف هریک از آن عوامل است.

مگر می شود سر کاری حضور پیدا کنیم و ندانیم مثلا آفیش روزانه را چه کسی برایمان تعیین می کند و یا ندانیم تفاوت کار مدیر تولید با مدیر تدارکات در چیست؟! یا اگر سوالی در رابطه با مسائل حقوقی خودمان داشته باشیم با چه کسی در میان بگذاریم. گروه فیلمسازی همانند یک گروه گر موسیقی می ماند که زیر نظر رهبر ارکستر مشغول اجرا و خلق یک اثر موسیقی می باشند، به طوری که هر یک از نوازندگان ساز خود را در راستای محقق شدن نتهای از قبل نوشته شده و زیر نظر رهبر موسیقی که همان کارگردان کار است اجرا می نمایند و در نهایت ما شاهد نشستن صحیح تمام این سازها کنار یکدیگر و اجرائی مناسب و هماهنگ می باشیم. اگر ما نتهای موسیقی را تشبیه به فیلمنامه کنیم و تنظیم کننده آهنگ را تشبیه به برنامه نویس پروژه بدانیم که مشخص می کند در چه زمانی چه سازی و به چه میزان شدت نواخته شود و تک تک نوازندگان را عوامل پشت و مقابل دوربین تشبیه نمائیم خیلی، مثال غیری نزنه ایم و در نهایت می توانیم کارگردانی را درابتداء، مهره چینی صحیح عوامل یا در مثال انتخاب صحیح نوازندگان یک ارکستر بدانیم. همانگونه که رهبر ارکستر به درستی نوازندگان را طوری انتخاب می کند تا در زمان اجرا حتی یک ساز فالش به گوش نرسد و خارج نوازد تا کل موسیقی آسیب نبیند، کارگردان هم طوری مهره چینی عوامل و بازیگران را انجام می دهد تا در زمان ضبط مشکلی برای پروژه اش پیش نیاید

پس در اولین قدم آموزش، سعی در شناخت عوامل یک پروژه داریم، باید سرگذشت فیلمنامه ای را که انتخاب کرده ایم و قصد تولیدش را داریم را بدانیم، بدانیم چه کسانی و با چه شرایطی می توانند به این تولید کمک کند.